

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اسرار الصلوة

عارف کامل

آية الله میرزا جواد آقا ملکی تبریزی رحمۃ اللہ علیہ

ترجمہ:

صادق حسن زاده

علی خلیلی

سرشناسه : ملکی تبریزی، جواد بن شفیع، ۱۳۴۳ق
 عنوان قراردادی : اسرار الصلاة، فارسی
 عنوان و نام پدیدآور : اسرار الصلاة / تألیف جواد آقا ملکی تبریزی؛ تحقیق و ترجمه: حسن زاده، علی خلیلی
 مشخصات نشر : قم، شاخص
 مشخصات ظاهری : ۳۹۲
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۰۱۹-۵-۰

یادداشت : کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشرین متفاوت به چاپ رسیده.
 موضوع : نماز - فلسفه
 شناسه افزوده : حسن زاده، صادق، ۱۳۳۲، مترجم
 ردهبندی کنگره : ۱۳۹۱ ۵۰۴۱ الف ۷۳/م ۱۸۶/۳ BP
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۵۳
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۳۹۲-۸۵

❖ نام کتاب:	اسرار الصلاة
❖ مؤلف:	میرزا جواد آقا ملکی تبریزی
❖ مترجم:	صادق حسن زاده
❖ ناشر:	شاخص
❖ چاپ:	نگارش
❖ نوبت چاپ:	اول / ۱۳۹۳
❖ تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
❖ شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۳۰۱۹-۵-۰
❖ قیمت:	۱۶۰۰۰ تومان

آدرس مرکز پخش: قم / خیابان ارم / پاساژ قدس / طبقه پنجم / پلاک (۱۶۰/۲) - انتشارات اندیشه هادی - چاپ و نشر قرآن، مفاتیح الجنان، نهج البلاغه، کتب مذهبی، عمومی و کودک.

پست الکترونیک andishahadi@yahoo.com

تلفن: ۰۲۵۳۷۸۳۲۲۹۵ همراه: ۰۹۱۲۱۵۳۷۴۴۳

*** فهرست مطالب ***

قسم اول: در بیان برخی از اسرار طهارت

باب اول: در اشاره به آنچه بر خردمند، از تفکر درباره حکم طهارت - به صورت
اجمالی - لازم است ۳

باب دوم: درباره تخلی ۵

فصل اول: درباره آداب واجب و مستحب تخلی ۷

دعاهای ویژه طهارت ۷

مکان هایی که از تخلی در آنها منع شده است ۸

فصل دوم: پندهای طهارت ۹

مراقبت انسان بر اعمال و احوالش ۹

تاثیر احوال و صفات قلب بر حرکات و سکنتات انسان ۱۰

الهام و وسوسه ۱۱

نتیجه هر عملی، متناسب با همان عمل است ۱۲

تفاوت میان رجا و آرزو ۱۲

حکمت خداوند در آفرینش طهارتگاه بدن ۱۵

سخن قاضی سعید قمی درباره تخلی ۱۷

شرم بندگان از خداوند در روز جزا ۱۸

بازخواست نعمت‌ها توسط خداوند ۱۹

در روز قیامت نهان، آشکار می‌شود ۲۱

- ۲۲..... تفکر درباره حضور در قیامت
- ۲۴..... گوشه‌ای از عذاب دوزخ

باب سوم: درباره وضو..... ۲۷

فصل اول: درباره برخی آداب ظاهری وضو از جهت وجوب و استحباب..... ۲۹

- ۳۰..... دعای هنگام وضو
- ۳۰..... دعایی که در پایان وضو و غسل خوانده می‌شود
- ۳۱..... زکات وضو

فصل دوم: درباره شرح مسواک زدن و فضیلت و فواید و چگونگی و اوقات و..... ۳۱

پندهای آن است..... ۳۲

- ۳۶..... تأثیر مسواک زدن در سلامتی بدن

فصل سوم: درباره تیامن (آغاز کردن از راست) و حکمت آن..... ۳۷

فصل چهارم: درباره پندهایی از آداب وضو..... ۳۹

فصل پنجم: درباره پندهایی از وضو..... ۴۰

- ۴۱..... مؤمن خالص از دیدگاه پیامبر ﷺ

- ۴۱..... فلسفه وضو از دیدگاه امام رضا علیه السلام

فصل ششم: درباره توبه و آداب و اسرار آن..... ۴۲

- ۴۳..... معنای استغفار

- ۴۵..... حقایق و اسرار توبه

- ۴۷..... توبه عوام و توبه خواص

- ۴۹..... انواع گناه از دیدگاه امام علی علیه السلام

- ۵۰..... گناهی که آمرزیده نمی‌شود

- ۵۰..... گناهان کبیره

- ۵۴..... معنای اصرار بر صغیره از دیدگاه امام باقر علیه السلام

- ۵۵..... آیا اظهار گناه جایز است؟

- ۵۶..... مصیبت‌ها و بیماری‌های مردم از چه روست؟

درمان اصرار بر گناه.....	۵۷
اندیشیدن درباره مرگ.....	۵۸
خصوصیات دنیا.....	۶۰
وظایف توبه کار.....	۶۵
توبه حضرت آدم و حضرت داود علیه السلام	۶۷
حکایت جوان کفن دزد.....	۶۸
خاتمه	۷۱
دائم الوضو بودن.....	۷۱
فصل هفتم: درباره وضوی واجب و مستحب	۷۳
باب چهارم: درباره اقسام طهارت	۷۵
فصل اول: درباره غسل	۷۷
حکمت غسل.....	۷۷
دعاهایی که در آغاز و پایان غسل مستحب است.....	۷۷
فصل دوم: درباره حمام	۸۰
ویرگی حمام از نظر امام علی علیه السلام	۸۰
حمام یادآور آتش دوزخ است.....	۸۰
فصل سوم: درباره نوره کشیدن	۸۲
دعای هنگام نوره کشیدن.....	۸۲
فصل چهارم: درباره ناخن گرفتن	۸۴
فصل پنجم: درباره کوتاه کردن موی پشت لب و رها کردن موهای صورت	۸۵
فصل ششم: درباره عطر زدن	۸۷
ارزش عطر در نماز.....	۸۷
عطر زدن نیمی از ایمان است.....	۸۷
فصل هفتم: درباره تیمم	۸۹
هدف از لمس آب در وضو.....	۸۹

- هدف از لمس خاک در تیمم..... ۸۹
- باب پنجم: درباره سایر مقدمات نماز..... ۹۱**
- فصل اول: درباره لباس..... ۹۳**
- مخالفت با خدا در شیوه لباس پوشیدن..... ۹۳
- بهترین شیوه لباس پوشیدن..... ۹۴
- مکروهات و مستحبات لباس پوشیدن..... ۹۵
- اسرار لباس..... ۹۶
- فصل دوم: درباره مستحبات لباس پوشیدن..... ۱۰۱**
- دعاهایی که هنگام لباس پوشیدن مستحب است..... ۱۰۱
- فصل سوم: درباره بیان اوقات نماز..... ۱۰۳**
- انسان باید از عمر گذشته خویش عبرت بگیرد..... ۱۰۵
- فصل چهارم: درباره اهتمام به اوقات شریفه..... ۱۰۷**
- معنای عید..... ۱۰۷
- معنای عید در میان مردم بر عکس شده است..... ۱۰۸
- چگونگی حال بنده پیش از فرارسیدن عید..... ۱۰۸
- سخن ابن طاووس رحمه الله درباره عید..... ۱۰۹
- کسانی که در روز عید به خدا روی می آورند چند گروه اند..... ۱۰۹
- فصل پنجم: درباره روز عید و صاحب ولایت..... ۱۱۴**
- از آداب بنده در روز عید..... ۱۱۴
- فصل ششم: درباره روزهای اختصاص یافته به معصومین علیهم السلام..... ۱۱۶**
- اوقات شریف در طول سال..... ۱۱۷
- وظیفه مؤمن در شب های قدر سال..... ۱۱۷
- وظیفه مؤمن در شب تولد پیامبر صلی الله علیه و آله..... ۱۱۹
- پاداش آنان که در راه خدا به یکدیگر اظهار دوستی می کنند..... ۱۲۰
- عید غدیر و فضیلت آن..... ۱۲۱

روز عاشورا.....	۱۲۲
اوقات شریف هر ماه.....	۱۲۵
محاسبه نفس.....	۱۲۶
وقت شریف هر هفته.....	۱۲۷
تأثیر گذارترین اعمال در دل.....	۱۲۸
اوقات شریف هر روز.....	۱۲۸
بهترین ساعت شب برای دعا.....	۱۲۸
فضیلت نماز اول وقت.....	۱۲۹
اول وقت نمازهای نافله.....	۱۳۰
فصل هفتم: درباره مکان	۱۳۱
چرا مسجد و کعبه، خانه خداست؟.....	۱۳۱
خداوند مهربان و شدیدالعقاب است.....	۱۳۱
آداب رفتن به مسجد.....	۱۳۳
آداب ظاهری مسجد.....	۱۳۷
خاتمه	۱۳۸

قسم دوم: درباره نماز

باب اول: تأملاتی سود بخش برای نمازگزار	۱۴۱
فصل اول: درباره معنای نماز	۱۴۳
معنای «صلاة» در لغت.....	۱۴۳
حد و مرزهای نماز.....	۱۴۳
نماز از فحشا و منکر باز می دارد.....	۱۴۴
مراتب حضور قلب در نماز.....	۱۴۵
فصل دوم: درباره آیه هایی که دلالت می کند بر این مقصود از نماز، تنها اعمال ظاهری نیست	۱۴۷

- روایاتی که مقصود اصلی نماز را بیان می‌کند..... ۱۴۷
- فصل سوم: درباره برخی از روایت‌هایی که درباره نماز حضرات معصومان علیهم‌السلام**
- آمده است..... ۱۴۹**
- نماز حضرت ابراهیم علیه‌السلام..... ۱۴۹
- نماز امام علی علیه‌السلام..... ۱۴۹
- نماز امام سجاد علیه‌السلام..... ۱۵۰
- نمازهای ناقص با چه چیزی کامل می‌شوند؟..... ۱۵۰
- فصل چهارم: درباره حالاتی که نماز به وسیله آنها کامل می‌شود و عقل به لازم**
- بودن آنها دستور داده است و شریعت‌ها همه درباره آن سخن گفته‌اند..... ۱۵۲**
- حضور قلب در نماز..... ۱۵۲
- تعظیم در پیشگاه خدا..... ۱۵۳
- نمازگزاری که از سربازان شیطان است..... ۱۵۵
- دوستی دنیا سرآغاز همه گناهان..... ۱۵۵

باب دوم: درباره اعمال پیش از شروع نماز..... ۱۶۱

- فصل اول: درباره روی نمودن به قبله..... ۱۶۳**
- روبه قبله بودن ظاهری و واقعی..... ۱۶۴
- فصل دوم: درباره خوف و رجاء..... ۱۶۵**
- انواع خوف..... ۱۶۵
- لزوم خوف و فضیلت آن..... ۱۶۷
- آیاتی درباره خوف و هراس..... ۱۶۷
- سرچشمه حکمت..... ۱۶۷
- روایاتی درباره خوف و هراس..... ۱۶۷
- مردی که چهل سال سرش را به سوی آسمان بلند نکرد..... ۱۶۹
- خوف اویس قرنی..... ۱۷۰
- سخن امام علی علیه‌السلام به همام درباره خوف و هراس..... ۱۷۰

۱۷۱	 مناجات امام سجّاد علیه السلام از خوف خدا
۱۷۴	 مناجات امام علی علیه السلام از خوف خدا
۱۷۵	 حکایت غزوه بنی المصطلق
۱۷۵	 درهای هفتگانه دوزخ
۱۷۸	 فریاد امت محمد صلی الله علیه و آله در دوزخ
۱۸۱	 درمان خوف و هراس
۱۸۲	 تفاوت میان عذاب آتش دوزخ و عذاب آتش جدایی
۱۸۲	 درمان سستی خوف و هراس
۱۸۴	 خوف از امور اخروی
۱۸۶	 فصل سوم: درباره هراس از بدفرجامی
۱۸۹	 اولین سبب بدفرجامی به کفر و انکار چیست؟
۱۸۹	 راه رهایی از کفر
۱۹۰	 دومین سبب بدفرجامی به کفر و انکار چیست؟
۱۹۱	 سبب بدفرجامی به فسق و گناه
۱۹۳	 فصل چهارم: درباره رجا و حقیقت آن
۱۹۳	 حقیقت امید و رجا
۱۹۵	 مثالی از علمای اخلاق درباره امید و رجا
۱۹۶	 سخنی از غزالی درباره رجا
۱۹۶	 امیدواری دروغین
۱۹۹	 فصل پنجم: درباره اسباب رجاء
۲۰۰	 آیاتی درباره رجا
۲۰۱	 روایاتی درباره رجا
۲۰۳	 پرسش اعرابی از پیامبر صلی الله علیه و آله
۲۰۴	 فقیه دین شناس کیست؟
۲۰۷	 فصل ششم: درباره قیام و ایستادن
۲۰۷	 حضور قلب کامل

عاقبت کسی که در نماز رویش را این سو و آن سو می کند ۲۰۸

فصل هفتم: درباره نیت ۲۰۹

حقیقت عبادت چیست؟ ۲۰۹

سخن غزالی درباره شرک در عبادت ۲۱۱

تقسیم کننده بهشت و دوزخ ۲۱۲

عبادت به خاطر ترس از دوزخ ۲۱۳

اولین درجه خلوص نیت ۲۱۳

آخرین درجه خلوص نیت ۲۱۴

اخلاص از دیگاه امام صادق علیه السلام ۲۱۵

حدیث قدسی درباره نوافل ۲۱۷

فصل هشتم: درباره اذان و اقامه ۲۲۰

روایاتی درباره فضیلت اذان و اقامه ۲۲۰

پاداش هایی که در روایات آمده مبالغه نیست ۲۲۱

شهادت به امامت حضرت علی علیه السلام در اذان و اقامه ۲۲۳

حکم اذان و اقامه ۲۲۴

مستحبات اذان و اقامه ۲۲۴

عبرت هایی از اذان و اقامه ۲۲۵

مقصود از اخلاص در شهادت به اذان و اقامه چیست؟ ۲۲۷

دعای پس از اقامه ۲۲۸

باب سوم ۲۲۹

فصل اول: درباره افعال و اسرار نماز ۲۳۱

حقیقت نماز در آیات و روایات ۲۳۱

حقیقت نماز با شش معنی کامل می شود ۲۳۲

اسباب دستیابی به شش معنی حقیقت نماز ۲۳۳

مهم ترین فایده نماز ۲۳۸

۲۴۰.....	تعظیم در نماز.....
۲۴۱.....	نماز معصومین علیهم السلام
۲۴۲.....	هیبت در نماز.....
۲۴۲.....	عالمان و ترس از خدا.....
۲۴۳.....	رجا و امید مؤمنان در نماز.....
۲۴۴.....	انواع حیا.....
۲۴۴.....	چرا مردم از خدا شرم نمی کنند.....
۲۴۶.....	فصل دوم: درباره تکبیر و قیام
۲۴۶.....	تکبیر در نماز.....
۲۴۶.....	دعاهای هنگام تکبیر نمازگزار.....
۲۴۸.....	حقیقت قیام در نماز.....
۲۵۰.....	فصل سوم: درباره قرائت
۲۵۱.....	استعاذه حقیقی.....
۲۵۲.....	حقیقت قرآن.....
۲۵۲.....	وسواس در قرائت.....
۲۵۳.....	قاری قرآن به سه چیز نیاز دارد.....
۲۵۴.....	تفکر و تفهیم در قرآن.....
۲۵۵.....	معنی قیوم.....
۲۵۷.....	تأثر از آیات قرآن.....
۲۵۸.....	معنی تبری.....
۲۵۹.....	معنی ترقی.....
۲۶۱.....	فصل چهارم: درباره تفسیر سوره فاتحه
۲۶۱.....	تفسیر بسم الله الرحمن الرحيم.....
۲۶۲.....	معنای حروف بسم الله الرحمن الرحيم.....
۲۶۵.....	معنی رحمان و رحیم.....
۲۶۸.....	بهره مؤمن از رحمانیت خداوند.....

- قرائت بسم الله الرحمن الرحيم بدون تعیین سوره ۲۶۸
- مراتب اسما الهی ۲۷۰
- مقصود از سیصد و شصت نام الهی ۲۷۲
- پیامبر ﷺ حجاب اقرب است ۲۷۳
- تفسیر آیه «الحمد لله» ۲۷۳
- بسم الله الرحمن الرحيم در معراج پیامبر ﷺ ۲۷۵
- بسم الله الرحمن الرحيم نزدیکترین چیز به اسم اعظم است ۲۷۷
- معنای «الْحَمْدُ لِلَّهِ» ۲۷۸
- تفسیر «رَبِّ الْعَالَمِينَ» ۲۸۰
- احاطه برخی از عوالم بر عوالم دیگر ۲۸۱
- انسان خلاصه‌ای از علوم لوح محفوظ است ۲۸۳
- نکته‌ای درباره «الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» ۲۸۸
- تفسیر آیه «مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ» ۲۸۸
- هول و ترس در روز رستاخیز ۲۸۹
- تفسیر آیه «إِنَّا كَ تَعْبُدُ وَ إِنَّا كَ تَسْتَعِينُ» ۲۹۳
- تفسیر آیه «إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ» ۲۹۹
- معنی صراط المستقیم در روایات ۲۹۹
- دلیل بر اینکه حضرت علی علیه السلام صراط مستقیم داشت ۳۰۰
- جبر و تفویض ۳۰۳
- دلیل محروم شدن انسان از نماز شب ۳۰۴
- تفسیر آیه «صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ» ۳۰۶
- تفسیر آیه «غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَ الضَّالِّينَ» ۳۰۷
- اسم اعظم در ام الكتاب ۳۰۷
- فصل پنجم: درباره تفسیر سوره توحید** ۳۱۱
- تفسیر آیه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» ۳۱۱
- تفسیر آیه «لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ» ۳۱۲

۳۱۲.....	تفسیر آیه «وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ»
۳۱۲.....	تفسیر «الصَّمَدُ»
۳۱۴.....	کلمات «هُوَ»، «اللَّهُ» و «أَحَدٌ» به چه چیزی دلالت می‌کنند؟
۳۱۴.....	فضیلت سوره توحید و فضیلت قرائتش
۳۱۶.....	فصل ششم: درباره رکوع
۳۱۶.....	تکبیر رکوع
۳۱۶.....	ذکر رکوع وسجود
۳۱۹.....	برخاستن از رکوع
۳۲۰.....	فصل هفتم: درباره سجده
۳۲۰.....	نزدیکترین حالات بنده به خداوند
۳۲۲.....	نور در دو چیز یافت می‌شود
۳۲۲.....	چرا ابراهیم علیه السلام دوست و خلیل خدا شد؟
۳۲۳.....	سجده‌های طولانی معصومین علیهم السلام
۳۲۴.....	ذکر یونسیه در سجده
۳۲۴.....	معنای سجده اول و دوم نماز
۳۲۶.....	فصل هشتم: درباره قنوت و تشهد
۳۲۷.....	تشهد از دیدگاه امام صادق علیه السلام
۳۲۷.....	بنده چه هنگام طعم ایمان را می‌چشد؟
۳۲۸.....	چگونه بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات بفرستیم؟
۳۳۰.....	معنای سلام دادن در نماز
۳۳۴.....	حکمت اذان برای نمازها
۳۳۵.....	کیفیت معراج پیامبر صلی الله علیه و آله و نماز
۳۳۸.....	فصل نهم: درباره تعقیبات نماز
۳۳۹.....	فضیلت تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام
۳۳۹.....	آیاتی که در تعقیبات نماز خوانده می‌شود
۳۴۰.....	تعقیبات نماز صبح

- ۳۴۱..... فضیلت یک ساعت اندیشیدن
- ۳۴۲..... فضیلت نمازهای نافله
- ۳۴۳..... فصل دهم: درباره نماز شب
- ۳۴۳..... فضیلت نماز شب در روایات
- ۳۴۵..... کسی که نماز شب نخواند از شیعیان ما نیست
- ۳۴۶..... کسانی که از نماز شب خواب می مانند چند دسته اند
- ۳۴۷..... تحصیل به علم و فروگذاری از نماز شب
- ۳۴۷..... شرایط تحصیل علم
- ۳۵۰..... تاثیر نماز شب بر تحصیل علم
- ۳۵۱..... فراهم ساختن مقدمات شب زنده داری
- ۳۵۲..... اعمال بنده به هنگام خوابیدن
- ۳۵۴..... اعمال پیش از خواندن نماز شب
- ۳۵۶..... کیفیت نماز شب
- ۳۶۰..... حکایت ابوقدامة شامی
- ۳۶۲..... نماز شب پیامبر ﷺ
- ۳۶۴..... دعای مخصوص شب جمعه (آدینه) و ثلث پایانی شب های دیگر
- ۳۶۵..... مناجات امام سجاد علیه السلام در نماز شب
- ۳۶۶..... ریشه همه زیان ها چیست؟
- ۳۶۶..... گریه و زاری در نماز شب
- ۳۷۱..... فصل یازدهم: درباره نماز جماعت
- ۳۷۱..... حکمت بزرگ نماز جماعت
- ۳۷۲..... پاداش مصافحه مؤمنان با یکدیگر
- ۳۷۳..... محبت به یکدیگر در راه خدا
- ۳۷۳..... پاداش زیارت برادر مؤمن
- ۳۷۵..... حق امام جماعت بر مأموم

پیشگفتار

کتاب ارزنده «اسرار الصلاة» تألیف آیت الله سَنَد التجريد و العرفان و اسوه فرزندگان و دل سوختگان حاج میرزا جواد آقا ملکی تبریزی (وفات: ۱۳۴۳ ه. ق = ۱۳۰۴ ه. ش) است. این عارف بزرگ و حکیم فرزانه و فقیه وارسته یکی از برجستگان و نخبگان عرصه عرفان نظری و عملی قرن اخیر است. میرزا جواد آقا در عرفان و اخلاق از شاگردان و تربیت یافتگان عارف کامل ملا حسینقلی همدانی و در فقه از شاگردان نامی آیت الله حاج آقا رضا همدانی است. آیت الله ملکی تبریزی در گسترش اخلاق و عرفان و تربیت فرزندگان نقش بسزایی داشته‌اند و نگارش سه کتاب بسیار مهم و سرنوشت ساز یعنی کتاب «المراقبات»، «لقاء الله» و «اسرار الصلاة» گام مهمی در راستای تهذیب اخلاق مردمان حتی استادان و فرزندگان برجسته حوزه و دانشگاه بوده است. بخصوص کتاب «اسرار الصلاة» که تأثیر آن را می‌توان در کتاب‌های شاگرد برجسته ایشان حضرت امام خمینی علیه السلام به خوبی مشاهده کرد. و سفارش امام راحل به مطالعه کتاب‌های آن بزرگوار قابل توجه است. «از علمای معاصر، کتب شیخ جلیل القدر عارف بالله حاج میرزا جواد آقا تبریزی رحمته الله علیه را مطالعه کن، شاید - ان شا الله تعالی - از این تأبی (۱) و تعسف (۲) خارج شوی» (۳).

آیت الله حسن زاده آملی درباره ایشان می‌فرماید: «آشنایی من با جناب میرزا جواد آقای ملکی تبریزی از این جا آغاز شد که نخستین بار رساله «اسرار الصلاة» او را به چاپ اول سربی در کتابفروشی‌ای نظر بدان افتاد و دل مائل گردید و ابتیاع شد و سرگرم به مطالعه آن شدم. کتاب بسیار نوشته شده تا صاحب کتاب چه کسی بوده باشد...» (۴) و همچنین استاد حسن زاده آملی می‌فرماید: «رساله لقاء الله» وی بارقه‌ای از بارقه‌های

۱. سریچی و نافرمانی.

۲. بدرفتاری و گمراهی.

۳. «اسرار الصلاة» امام خمینی ص ۶۸.

۴. «طیب دله» ص ۱۷۵.

آتشین و دل‌نشین آن محفل عرشی است. و «اسرار الصلاة» اش مشتی از خروارهای شروق اسرار آن محضر اعلی است. و «مراقبات» اش نمودی از درس حضور و شهود آن مجلس اسنای استاد بزرگ ربّانی آخوند ملاّ حسینقلی همدانی است (افاض الله علينا من برکات انفاسهما النفیسة)^(۱).

چون درباره شرح حال و مقامات و کرامات مؤلف محترم و کتاب‌های ارزنده و سازنده‌ایشان، در کتاب «طیب دله‌ها» به تفصیل سخن گفته‌ایم دیگر در اینجا آن‌ها را تکرار نمی‌کنیم و علاقه‌مندان را به آن کتاب ارجاع می‌دهیم.

ترجمه «اسرار الصلاة» بر اساس نسخه‌ای که در زمان حیات خود مؤلف به چاپ رسیده بود انجام گرفت و در رفع نادرستی‌های چاپی آن بسیار زحمت کشیده شد و در ویرایش نهایی ترجمه کتاب، متن عربی کتاب «اسرار الصلاة» به همت محقق محترم جناب آقای بیدارفر چاپ شد و دوباره متن ترجمه شده را با متن عربی مقابله کردیم و از تحقیقات ایشان بهره‌مند شدیم. لذا می‌توان گفت که این ترجمه بر اساس چاپ منقّح جناب آقای بیدارفر است. ما در این ترجمه تمام تلاش خود را به کار گرفتیم تا هرچه سلیس‌تر و روان‌تر به زبان فارسی برگردانده شود و با کمال فروتنی، امیدواریم کوششی که در راه فراهم آوردن یک ترجمه قابل قبول انجام گرفته سودمند افتد و در پیشگاه پروردگار خواستاریم که برکات و اثرات سازنده این کتاب را نصیب ما و خوانندگان محترم، فرماید و همگان را از سخنان آتشین و دل‌نشین این عارف سالک بهره‌مند سازد. در خاتمه، بر خود لازم می‌دانم از همکاری برادر گرامی جناب آقای علی خلیلی کمال تشکر را بنمایم و از تمام دست‌اندرکاران نشر: حروف نگار، نمونه خوان، ویراستار تشکر کنم و از خداوند فرازمند توفیقات هر چه بیشتر آنان را در خدمت به مکتب اهل بیت علیهم‌السلام خواستار می‌باشم.

صادق حسن زاده

شهر مقدس قم - تابستان ۱۳۸۲